

Tref het regime maar niet het Iraanse volk

De Iraanse president Mahmoud Ahmadinejad doet de ene uitspraak na de andere om het Westen op de kast te jagen. Hij is uit op een diplomatiek isolement van zijn land. Om zijn bewind te ondermijnen moet Europa vooral het hoofd koel houden.

» Leo Kwartan

Europa moet zich bij de onderhandelingen over het Iraanse nucleaire programma niet van de wijs laten brengen door de Iraanse president Mahmoud Ahmadinejad. Toegegeven, het is onmogelijk voor de wereld — zeker voor Europa — om ongehoorde uitlatingen als 'de holocaust is een mythe' en 'Israël moet van de kaart worden geveegd' te negeren, maar eigenlijk zou dat het beste zijn. Want hoe feller de veroordeling, hoe groter het diplomatieke isolement waarin Iran terecht komt. En dat is precies wat Ahmadinejad met zijn retoriek beoogt.

De uitspraken van Ahmadinejad passen in de nieuwste interne machtsstrijd waarin de ayatollahs verwickeld zijn. Sinds zijn verrassende verkiezingszege in juni heeft de president zich ontpopt als pleitbezorger van een extreem Iraans nationalisme. Als het aan Ahmadinejad ligt, ontwikkelt Iran zich tot 'het machtigste en meest ontwikkelde land ter wereld', Gods modelstaat op aarde. Hij bepleit een terugkeer naar de ideologie van de in 1989 overleden ayatollah Khomeini, de grondlegger van de Iraanse theocratie.

In het Iran van Ahmadinejad is niet langer plaats voor 'decadente muziek'. Eric Clapton werd onlangs per decreet verboden. En ook niet voor hervormingsgezinde politici die menen dat goede relaties met Europa in het voordeel van hun land zijn. Antisemitisme is in dit verband een beproefde middel gebleken om de relaties met het Westen te verzieken en de liberalen te dwarsbomen. De

voormalige president, Mohammed Khatami, die de banden met het Westen wilde aanhalen, weet daar alles van. In juli 2000 werd zijn historische staatsbezoek aan Duitsland volledig overschaduwd door de goed getimede veroordeling van tien Iraanse joden 'wegens spionage'.

Onder Khatami bestond nog de illusie van een Iran dat zich stapje voor stapje zou voegen in de rij van fatsoenlijke staten. Zes maanden Ahmadinejad heeft echter geen spaan heel gelaten van Irans betrekkelijke salonfähigheid. Liberalen zijn weggezuiverd uit ministeries en vervangen door jonge militanten die gemeen hebben dat ze even ideologisch gestaald als onervaren zijn. Maar liefst veertig ambassadeurs, met name in Europa, werden vervangen. Ahmadinejad zelf zullen we niet snel aan de zijde van bondskanselier Angela Merkel zien. Deze week nog hekelde hij de ontspanningspolitiek van zijn voorganger, die het aanzien van Iran in de islamitische wereld beschadigd zou hebben.

Europa staat voor de schier onmogelijke taak dit recalcitrante Iran ervan te weerhouden zijn atoomprogramma aan te wenden voor het vervaardigen van kernwapens. Daarbij is het van groot belang dat we de feiten strikt scheiden van de ruis die op gezette tijden overwaait vanuit Teheran, hoe irritant die ook is. Zo is Ahmadinejad geen alleenheerser zoals Saddam, die in 1990 dreigde met chemische wapens 'half Israël te verbranden'. Saddam was indertijd in de positie de rode knop in te drukken. Ahmadinejad is dat niet. Hij bezet een ondergeschikte positie in een pluriforme machtsstructuur die weliswaar niet is opgebouwd uit vrienden van Israël maar ook niet uit onbezonnen idioten.

Ook zal Europa rekening moeten houden met een nieuwe realiteit. Dankzij de invasie van Irak is het sjiitische Iran uitgegroeid tot dé regionale macht in de Golf. Het vijandige regime in Bagdad is vervangen door een nieuwe regering die wordt gedomineerd door de Irakese sjiieten. Iran heeft goede relaties met vrij-

Een Iraanse vrouw, beschilderd in de nationale kleuren, viert dat het nationale voetbalteam Bahrein heeft verslagen FOTO:REUTERS

wel alle sjiitische partijen en heeft zijn invloed in Zuid-Irak enorm uitgebreid. Bovendien heeft het niet aflatende Iraakse verzet de beperkingen van het Amerikaanse leger blootgelegd. Tegenwoordig hoor je weinig meer over 'regime change' in Damascus of Teheran.

Het resultaat is dat Iran zich zelfverzekerd opstelt. Maar is dat terecht? Bekijk de wereld eens vanuit Teheran. Anno 2006 wordt Iran aan alle kanten omringd door machten die de beschikken over kernwapens: het Amerikaanse leger in Irak en Afghanistan, Pakistan, en op afstand India, Israël en Rusland. Zoals Walid Kazzahi, Iran-expert aan de Amerikaanse universiteit van Caïro, me onlangs uitlegde: 'Iran bevindt zich in een gevaarlijke omgeving.' Daarmee is niet gezegd dat we de ayatollahs dan

maar hun atoombom moeten gunnen — God verhoede! — maar we moeten ons wel realiseren dat hun veiligheidsbehoeften reëel zijn. En ook dat de recente westerse politiek die gepaard is gegaan met de invasie van twee van Irans buurlanden en dubbele standaarden met betrekking tot kernwapens ons niet bepaald tot vertrouwenwekkende onderhandelingspartners maakt.

Europa moet Iran duidelijk maken dat te praten valt over vreedzame kernenergie — onder controle van IAEA — maar niet over kernbommen. En dat wanneer Iran zich non-coöperatief blijft opstellen, de zaak aan de Veiligheidsraad zal worden voorgelegd. Maar welke sancties we voor Iran ook in petto hebben, we moeten er voor waken onze beste bondgenoten in deze kwestie niet van ons te ver-

vreemden: het Iraanse volk. Weet dat het merendeel van de Iraniërs dit regime haat. En dat de Iraniërs in 1979 hebben bewezen dat ze een regime ten val kunnen brengen. Dus geen handelssancties die de armsten onder de bevolking zullen treffen, zoals in Irak. En ook niet dat onzalige voorstel van Daniel Cohn-Bendit, de leider van de Groenen in het Europees Parlement, die meent dat het Iraanse nationale elftal de toegang tot de WK voetbal moet worden ontzegd. Want als we het Iraanse volk verliezen, verliezen we de beste mogelijkheid om van dit miserabele bewind af te komen.

Leo Kwartan is arabist en werkzaam als consultant voor ondernemingen die opereren in het Midden-Oosten. leo.kwartan@wxs.nl

Ahmadinejads Iran

- Gods modelstaat op aarde
- Geen plaats voor decadente ofwel westerse muziek
- Antisemitisme
- Doet mee aan WK Voetbal

Tref het regime maar niet het Iraanse volk

